

NIEUWS ONDER DE ZON

HULDEBOEK OVER DE ARDENNEN EN DE GAUME

Op initiatief van de Waalse natuurbehoudsvereniging 'Ardenne et Gaume' verscheen enige maanden geleden 'Le Grand Livre d' Ardenne et Gaume'. Dit boek was bedoeld als blijk van hulde aan Pierre Staner, die vijftien jaar lang het voorzitterschap van deze vereniging heeft waargenomen. Helaas overleed de gevierde enkele dagen voor het werk ter perse ging.

'Le Grand Livre' is inderdaad een groot boek (formaat 34 x 26 centimeter, 263 bladzijden), boordevol met informatie over de Ardennen en de Gaume, het zuidelijkste streepje België (Belgisch Lotharingen). Naast een algemene inleiding over natuurbehoud worden de teksten opgedeeld in een blokje 'natuur' en een blokje 'mens'. De 23 onderwerpen zijn door verschillende auteurs geschreven. In de diverse hoofdstukken wordt onder meer aandacht besteed een geomorfologie en klimaat, gesteenten, grotten, fossielen, ecologie van de Waalse natuurreservaten, paddestoelen, korstmossen, orchideeën, bossen, insecten, vogels, zoogdieren, prehistorische bewoning, archeologie en folklore.

Als verzamelwerk vormt dit Franstalige boek zonder meer een sterk geheel. Jammer dat de stroeve lay-out

en de dikwijls ondermaatse foto's niet die extra verrukking meegeven, die deze uitgave eigenlijk verdient. De prijs (3.350 BF) zal voor veel belangstellenden een harde noot zijn om te kraken.

Het boek is in Vlaanderen niet zo makkelijk op de kop te tikken. U kunt het bestellen via de boekhandel bij uitgeverij Duculot (Rue de la Poste, 5800 Gembloux; ISBN 2801105007).

In het boek wordt zowel aan de mens als aan de natuur aandacht besteed.

ZELDZAME MEEUWENPAREN IN HET ZWIN

De afgelopen zomer heeft voor enkele opmerkelijke broedresultaten gezorgd in het Zwin. Erg in het oog springend was de kleine mantelmeeuw. Aanvankelijk vormden zich twee paren die telkens bestonden uit een kleine mantelmeeuw en een zilvermeeuw. In de loop van juni heeft een van deze kleine mantelmeeuwen zich toch in het echt verbonden met een soortgenoot.

Het was de eerste maal dat de kleine mantelmeeuw in België tot broeden kwam. De zilvermeeuw nestelde in 1960 voor het eerst in de Zwinschorre. Vanaf 1972 is hij jaarlijks in dit reservaat present. De kolonie bestaat doorgaans uit een vijftiental paren en is de enige op Belgisch grondgebied.

Belangwekkend is voorts de kleine kolonie zwartkopmeeuwen, die dit jaar het recordaantal van vijftien pa-

ren haalde. Naar mag worden aangenomen, is het Zwin momenteel de belangrijkste broedplaats voor zwartkopmeeuwen in West-Europa.

KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN BESTAAT 150 JAAR

In 1835 zorgde de jonge Belgische staat voor een Europese primeur door op 7 januari een Koninklijke Commissie voor Monumenten in het leven te roepen. De wezenlijke aandrift voor het oprichten van zo'n adviserend orgaan van de minister van Binnenlandse Zaken, schulde vooral in de bekommernis om die gebouwen te bewaren, die de rijke geschiedenis van de natie hielpen uitstralen.

Natuur- en landschapszorg kregen pas veel later de aandacht van de commissieleden. Zo nam het parlement in 1911 een wet aan op 'het behoud van de schoonheid der landschappen', een wet-tekst die zo goed als dode letter bleef. De commissie kreeg in 1912 een afdeling landschappen onder zijn vleugels. Jarenlange discussies leidden op 7 augustus 1931 tot de wet op het behoud van monumenten en landschappen, waardoor de commissie minder los in zijn schoenen kwam te staan. Alle 'classeringen' van vóór de wet uit 1931 zijn immers te beschouwen als primitieve vormen van bescherming zonder juridische draagkracht.

Toen volgde de 'rangschikking' van enkele grote natuurlandschappen, zoals de Westhoek in 1935, het Zwin in 1940 en de Kalmthoutse Heide in 1941. De oprichting van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg in 1972 was voor de vrijwillige leden van de commissie een zeer welkom instrument. Vooral het tijdrovende administratieve werk (opmaken van dossiers en inventari-

aties) kon door overheidspersoneel worden verzorgd. Deze Rijksdienst werd in 1983 opgenomen in de overkoepelende Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu (A.R.O.L.) onder de benaming Bestuur Monumenten en Landschappen.

Sinds de oprichting van deze dienst worden landschappen vooral op basis van hun natuurwetenschappelijke kwaliteiten aan een beschermingsprocedure onderworpen.

De laatste tien, vijftien jaar werden heel wat landschappen bij Koninklijk Besluit beschermd om rampzalige ingrepen onder de voet te houden. Vaak op aangeven van (regionale) natuurbeschermingsorganisaties. Dit is een hele verschuiving in de filosofie bij het hanteren van beschermingsbesluiten. Kenmerkend voor de gewijzigde tijdgeest is het feit dat het eerste (in 1914) in België beschermde landschap het slagveld van Waterloo was.

Momenteel telt Vlaanderen ruim vijf-honderd beschermde landschappen. Vermelden we tevens, dat de commissie eind 1968 in een Nederlands- en Franstalige sectie werd opgesplitst. Het tweemaandelijkse tijdschrift M & L van het Bestuur van Monumenten en Landschappen stelt u in de gelegenheid (zie rubriek Tips) op de hoogte te blijven van de samenstelling en werkzaamheden van de commissie in het Vlaamse Gewest. Voor inlichtingen kunt u bellen met telefoonnummer 02/513 99 20.

Het Zwin: een waar broedparadijs voor de kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw en kleine zwartkopmeeuw.

Grasduinen, sept. 1985, 28 49